

DELAVEC

Delavecizhaja vsak drug petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto D 10.—, za pol leta D 5.—, za četrt leta D 2 50. Posamezna številka 25 p naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljajte na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Telefon št. 225.

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 25 para, pri trikratni po 23 para, pri šestkratni po 21 p, pri celoletnih objavah po 20 p za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane minvratice 25 para. Reklam. so pošta nine proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo!

F. Svetek:

Članski prispevki.

(K strokovnemu kongresu.)

Letošnji strokovni kongres bo imel nalogo, rešiti celo vrsto zelo važnih vprašanj.

Poverjena mi je naloga, poročati na kongresu o članskih prispevkih, katere naj ti svojim organizacijam plačujejo.

Želeti je, da se o tem vprašanju že pred kongresom razvije živahna debata, da bodo delegati o vsem natančno poučeni.

Kakor hitro se postavimo na stališče razrednih bojnih organizacij, moramo storiti takoj korak dalje, ter se vprašati: če so naše organizacije bojne, s čim naj se bojujejo?

Glavno njihovo orožje je gotovo razredna zavednost članstva. Brez te ni organizacije, brez organizacije ni boja in ni — zmage. Imajo pa še celo vrsto pomočkov, brez katerih bi istotako v boju ne vzdržale. Eden izmed zelo važnih pomočkov je denar.

Napravite stavko, potrebujete zanjo denar. Pišete pismo, potrebujete denar. Skličete shod, morate plačati govorniku izdatke na železnici, za hrano in stanovanje — potrebujete torej zopet denar. Hočete imeti časopis, da izobrazuje članstvo, da ga obvešča o važnih dogodljajih, da ga podpira v boju, da razkrinkava krivice, da kaže članstvu pot v boljšo bodočnost, če hočete torej, da vam časopis vse te važne naloge vrši, si ga morate nabaviti, a to stane denar in sicer mnogo, mnogo denarja.

Odkod naj pa organizacija ves ta denar vzame?

Prav gotovo ga ne bo dobila od tistih, proti katerim se namerava bojevati, temveč ji ga morajo dati oni, katerim ga bo organizacija v tej ali oni obliki vračala.

S tem prihajamo do tega, da priznavamo važnost članskih prispevkov.

Kakor vidimo po eni strani, da je prispevek organizaciji neizogiben, če hočemo, da bo ta vršila svojo nalogo, tako moramo po drugi strani povedati, da mora biti ta prispevek tudi dovolj visok.

Tu je treba vzeti merilo pri dajatvah organizacije. Kaj bi pomagalo članu, če bi na primer v stavki dobil od organizacije po 4 K dnevne podpore. Kaj bi si kupil s štirimi kronami, koliko časa bi v stavki vzdržal?

Podpora, pa najsibo v stavki ali v brezposelnosti, mora biti vsaj tako izdatna, da si vsaj kruha z njo vsajim.

Seveda je tudi tu treba upoštevati, da je za izplačevanje visokih podpor treba visokih prispevkov.

Visokih prispevkov pa ne zmore vsakdo, treba je misliti na to, da damo

organizaciji dovolj sredstev, vendar moramo te žrtve porazdeliti pravično po dohodkih.

Razlika dohodkov pri delavstvu je v današnjih časih skoraj neverjetna. Dočim zaslužijo nekatere kategorije že 20 K in več na uro, ima še mnogo delavcev 4 do 6 K na uro.

Gotovo je, da oni, ki zasluži 4 K na uro, ne more plačati istega prispevka, kakor oni, ki ima 20 K. (Dalje prih.)

Osemurni delavnik.

Po težkih, dolgotrajnih bojih so izvajale naše organizacije osemurni delavnik. Niso se borile zanj, da odvzamejo delavstvu morda zaslužek, pa tudi ne, da bi delavstvo delalo prostovoljno preko osemurnega delavnika, da dobi nadure.

Še danes se spominja delavstvo na čase, ko je garalo 10 in 12 ur dnevno za majhen, boren košček kruha. Zgraža se pri mislih na te čase, vendar pa se vedno in vedno opaza, da delavstvo osemurnega delavnika ne zna ceniti in ga samo krši.

Življenje delavca ni samo delo, trud, skrb in — smrt, temveč njegovo življenje je z onim kapitalista enakovredno.

Kapitalizem izkorišča delavne sloje in vedno hujše je to izkoriščanje. Vsled brezvestnih spekulacij draginja vedno narašča, delavske mezde pa se kljub temu le malo izboljšavajo tako, da delavec nikdar ne doseže eksistenčnega minimuma.

V interesu kapitalizma je, da ostane delavstvo nezavedno.

Zboljšati življenjski položaj delavca, privedi ga do izobrazbe in ga usposobiti za uspešen, smotren boj zoper kapitalizem — to je namen osemurnega delavnika.

Pri 10 ali 12 urnem delu izčrpa delavec vse svoje moči do skrajnosti. Ali delavec nima pravice do oddiha, ali nima pravice do izobrazbe? 8-urno delo daje delavcu možnost, da po delu poskrbi za svojo družino in daje mu priliko, da sodeluje v strokovnih in izobraževalnih organizacijah. Skrajno žalostnemu položaju je delavec tudi sam kriv. Strokovne organizacije, ki imajo nalogo, da se bojujejo za izboljšanje gnetnega in socialnega položaja delavstva bodo uspevale le tedaj, če bodo imele za seboj zavedno delavstvo, če bodo stalo na strani organizacije ne le takrat, ko jo potrebuje, temveč tudi tedaj, ko ni v boju za procente. Edinole potom organizacij bo prišlo delavstvo do zavesti. Kako naj poseča delavec shode in sestanke, če bo garal 10 ali 12 ur?

Osemurno delo zadostuje za zadostno produkcijo. Čez osemurno delo je le

v prid kapitalizmu, ki hoče s tem prirediti delavstvo nazaj v čase 10 in 12 urnega delavnega časa. Z 9, 10 ali 12 urnim delavnikom bodo dosegli kapitalisti nadprodukcijo, vsled česar bodo začeli odpustiti delavce in nastala bo brezposelnost. Ali more biti za delavstvo hujši udarec, kot je ravno brezposelnost? Brezposelnost bo dala povod, da bodo kapitalisti pričeli z znižanjem plač, ne z ozirom na naraščajočo draginjo. Brezposelnost, družinski očetje s kopo lačnih otrok bodo brez zaslužka in sprejeli bodo delo tudi za nižje mezde, ker lakota lomi tudi solidarnost. S tem bo zlomljena delavska odporna sila in pritisk kapitalizma na delavstvo bo še hujši, ker bodo kapitalisti uvideli, da je delavstvo brez moči in resnosti.

Delavstvo, čuvaj svoje pravice! Kapitalizem hoče uvesti 9 in 10 urni delavnik, da vas bo temeljiteje izkoriščal — ali mu hočete pri tem pomagati? Pomagajte pa mu, če kršite 8 urni delavnik, če se ne organizirate!

Strokovno gibanje.

Stavka transportnih delavcev v Gradcu. 24. februarja t. l. so stopili transportni delavci v stavko, ker jim podjetniki nočejo priznati 20% zvišanja plač.

Splošno mezдно gibanje v Zagrebu. Radi draginje, ki je nastala vsled odprave maksimalnih cen, se je pričelo v Zagrebu splošno mezдно gibanje, in sicer tramvajskih nameščencev, uslužbencev paromlina, klobučarskih delavcev, delavcev papirne industrije, transportnih delavcev, privatnih nameščencev in brivskih pomočnikov.

Kovinarska stroka.

Vsem podružnicam kovinarske organizacije.

Priprave za kongres so v polnem teku. Glede plačevanja prispevkov in izplačevanja podpor je predlog poročevalca izdelan ter ga bodo podružnice v najkrajšem času sprejele.

Delegati za kongres naj se volijo na članskih zborovanjih. Vsak član naj ima možnost na teh zborovanjih udeležiti se debate ter voliti tiste delegate, katerim zaupa.

Oni delegati, ki ne bodo izvoljeni na članskih zborovanjih, če jih bo kar odbor imenoval, ne bodo na kongresu imeli glasovalne pravice. Na vsakih 200 članov pride po en delegat. Podružnice imajo pravico izvoliti: Jesenice 4 delegate, Celje 3, Ljubljana 2, Dobrava 1, Štore 1, Maribor 1, Kamnik 1, Zirovnica 1 (posvetovalen glas), Sv. Lovrenc 1, Muta 1, Tezno in Fala 2, Domžale 1 (posvet. glas),

Guštanj 1, Javornik 1, Kočevje 1 delegat (posv. glas).

Podružnice naj po tem redu izvolijo delegate in njihova imena takoj javijo centralnemu tajništvu v Ljubljano.

Centr. tajništvo O. D. K.

Jesenice. Kako znajo ščititi osemurni delavnik naši nasprotniki klerikalci in narodni socialisti nam kaže slučaj iz oddelka žebjarne. V tem oddelku je neki strugar Šporn, odbornik v narodno-socialističnem taboru, ki izvršuje tako lahko službo, da prosjači pri obratnem ravnanju za daljši delovni čas, ker se pri osemurnem delu ne izmuči toliko, kakor drugi pri težjem delu in manjšem zaslužku. Tudi predsednik Jugoslovanske strokovne zveze se je nekoč pritoževal, da ne gre v livarno radi tega, ker se premalo »šintov« naredi v dotičnem oddelku. Take cvetke in figure so na škodo vsemu delavstvu, ker se niso nikdar bojevali za osemurni delavni čas ter ga radi tega ne znajo ceniti, osobito tudi radi tega, ker ne vedo, kaj je naporno delo in slaba prehrana, katere nikomur ne zadostuje pri današnji dragini in mizerni plači, od katere nam pa še odtegujejo dohodninski davek tako, da smo pri mesečni plači iznenadeni in osupnjeni nad številkami, ki smo jih še dolžni podjetju. Taki ljudje pa, mesto da bi se borili rami ob rami za splošno delavstvo, pa bežajo za nadurno dela.

Slov. Bistrica. V ponedeljek se je vršilo pri nas mezdnio gibanje v tovarni za gumbe in kovinske izdelke. Za organizacijo »Osrednjega društva lesnih delavcev« je dospel s. Leskošek iz Celja, kateri je vodil pogajanje ki je povoljno izteklo. Obravnava je trajala cel dan, ker je bilo treba mnogo točk rešiti. Pri pogajanju je sodeloval s. Born in tovarniški zaupniki. Podjetje je odslovitev zaupnika preklicalo kakor tudi nekaterih drugih delavcev. Le enega ni maralo ravnateljstvo zopet v službo sprejeti, ker se je pustil zapeljati od delavskega sovražnika »Alkohola« postal je torej »žrt« , ker se ni ravnal tako kakor organizacija velela namreč bodi »trezen« potem bodeš močan. Težko je bilo stališče delavskih zastopnikov žrtvovati človeka, delavca in vrhatega družinskega očeta, ki postane vsled strupene pijače član »brezposelne armade«, a vendar niso mogli iti preko principa socialistične samozavesti, da morajo imeti pred očmi le to, da zagovarjajo le treznost. Ostalim delavcem bode to za vzgled! — Povišanje se je doseglo od plač, ki so bile dne 11. februarja t. l. eno krono na uro vsakemu delavcu in delavki ter na isto plačo še 15% poviška. Zaupniki tovarne kakor tudi organizacija se priznava v polnem obsegu. Ostale točke so interne-ga pomena za ondotno delavstvo. Radi tega ne priobčujemo, ker je delavstvu bilo na shodu popolnoma pojasnjeno. Na sestanku je poročal s. Leskošek obširno o pomenu organizacije i. t. d. Žigosal je današnji kapitalistični sistem in špekulacijo valut. Omenil je, nam ne koristi mnogo če dobimo par % povišanje plač, če moramo zopet na drugi strani dati trgovcem vse ali pa še več nazaj, kakor smo dobili povišanja. Da je tako nismo mi krivi, ki se borimo v strokovnih organizacijah za zboljšanje gmočnega položaja temveč so krivi velekapitalisti in pa nesposobni meščanski politikarji v naši državi. Če pomislimo — ruski reak-

cijonarni Wranglovci — militarizem, žandarji, policaji in še razni drugi, ki ne opravljajo nobenega produktivnega dela, vse to živi od naših rok. Bilo bi boljše če bi se proletarijat zavedal svojega razreda, da bi znal kam spada in da se mora on sam osvoboditi ter da ne sme čakati, da ga bodo rešili gospodje, kajti gospodje so imeli priliko proletarijat rešiti že zdavnaj, zlasti zloglasni klerikalci, ki že obstojajo skoraj 2000 let in niso napravili ničesar ljudstvu v prid zlasti ne za delavce. Oni so bili tisti, ki so revolucionarne ljudi zažigali in trpinčili ter podpirali tlačanstvo in danes — hočejo biti sami revolucionarni. Seveda samo navidezno, da bi pridobili zopet politično moč nazaj. Kapitalisti so naši nasprotniki, a še hujši nasprotniki so delavci sami — tisti kateri se ne zavedajo svojih stanovskih interesov. Najdejo se ljudje ki so tudi »delavci«, a člani strokovne organizacije niso, ker pravijo, da je boljše samo uživati in nič žrtvovati; so delavci ki uživajo 8-urni delavnik, a se niso borili za njega, povejte jim, da so »šmarocarij« ter ponižni hlapi kapitalizma. Po izčrpanem referatu je s. Leskošek pojasnil obratno zaupniški sistem, kakršnega si ga socialisti predstavljamo. Nato je še govoril o delavskem tisku. Delavstvo je sprejelo pogodbo ter sklenilo urediti knjižico za strokovno organizacijo. Za delegata na občni zbor lesnih delavcev je izvoljen s. Dorn Josip. Kakor se vidi se prične tudi v Slov. Bistrici svitati. Proletarijat se začne zavedati in proletarijat bode prevzel kulturno delo. Inteligenti pa namesto da bi pokazali, da so res inteligenti pa sedijo po smrdljivih krčmah in kvartajo. Zanimivo je, da po 3 letnem obstoju narodne države še naši gospodi državotvorci v Slov. Bistrici in Konjicah niso upeljali slovenskega jezika, dasiravno imajo svojega župana v obeh krajih. Slovenskega časopisa v teh krajih ne najdeš, dasiravno ni tam mednarodnih socialistov v katere ste se gospodje vedno spotikali, da niso dovolj narodni. V gostilnah kakor v trgovinah se sliši govoriti še vedno nekdanji »Kuchldeutsche«. Gospodje nar. sociji bi imeli v teh krajih obilo posla. Mogoče je pa v teh krajih bodoči teren za urednika celjske »Nove Dobe«, ker se bode preselil k »Marburgerci«. Ja, ja, gospodje razumejo, v tisto skledo ko so včeraj pljuvali k tisti se danes vsedo, da se mastijo od ljudske neumnosti. Prav je imel pesnik na celjskem literarnem večeru ko je rekel: »Dieses Volk könnte mir verkauft werden«.

Občni zbor podružnice kovinarjev v Celju se je ob obilni udeležbi vršil dne 5. februarja t. l. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Avgust Kolenc, namestnik Matija Lokošek, tajnik Avgust Keblič, namestnik Franc Trbičnik, blagajnik Anton Holcinger, namestnik Emil Janežič, pregledniki Vinko Freitag, Martin Požun, Ivan Mlakar, odborniki Ivan Špeglič, Anton Bouha, Martin Požun, Matevž Bukovnik, Albin Bernad, knjižničar Franc Oset.

Kemična stroka.

Osrednje društvo kemičnih delavcev in sorodnih strok za slovensko ozemlje naznanja vsem funkcionarjem in članstvu naših podružnic, da so društvena pravila oziroma članske knjižice v tisku

oziroma v delu. Takoj ko bodo gotova pridejo v promet. Toliko na znanje.

Občni zbor podružnice kemičnih delavcev v Libolah se je vršil v nedeljo, 12. februarja t. l. v gostilni Ivan Kramar. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Avgust Dosedla, namestnik Jakob Rotar, tajnik Ivan Zupanc, namestnik Ivan Germačnik, blagajnik Franc Kos, namestnik Gašper Steble, preglednika Alojzij Jelen in Anton Bezenšek, odbornika Matevž Kancius in Franc Dosedla.

Hrastnik. 1. februarja t. l. se je vršil občni zbor podružnice kemičnih delavcev. Poročali so društveni funkcionarji, sodr. Rejc, tajnik Osrednjega društva kemičnih delavcev ter sodrug Leskošek, tajnik Okrožne strokovne komisije v Celju. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Hinko Jazbec, namestnik Ivan Pušnik, tajnik Franc Gačnik, blagajnik Franc Cestnik, preglednika Ivan Flis in Franc Lipičnik, odborniki: Ivan Šubi, Anton Gorjup, Ivan Koritnik Anton Sekola, Terezija Meglič in Terezija Koritnik, imenovani so izvoljeni tudi kot obratni zaupniki.

Lesnemu delavstvu Slovenije.

Poglejmo nekoliko globlje v razmere, v katerih se to delavstvo nahaja. Delovnega časa ne pozna. Njegovo delo traja od ranega jutra do poznega večera, tako 12—16 ur dnevno ali še več. Razumljivo je, da je tak delavec na večer popolnoma ubit in ne gleda na drugo, kakor kje je najbližja pot, do njegovega trdega ležišča. Ne misli niti na hrano ne na družino, kaj šele na izobrazbo, ki jo tako potrebuje.

Par ur počitka in že se dani, hajdi sekuro v roko in zopet na delo. Kjer si včeraj prenehal, tam danes nadaljuj, brez odmora in to za mali košček črnega kruha, katerega ti takorekoč kapitalistična pijavka iz usmiljenja deli — vsaj ona je tako prepričana. Ubogi delavec, garaš in trpinčiš svoje telo do smrtne utrujenosti, pa še toliko ne prisluziš, da bi pošteno preživel sebe in svojo družino. In kdo je temu kriv, ali ne ti sam radi svoje nevednosti in nezavednosti.

Na drugi strani pa bogate tvoji izkoriščevalci z vsakim dnem ter kupičijo milijon na milijon, poleg tega pa se vozijo z avtomobili, kamor jim srce poželi, ter uživajo vso naslodo, katero nudi svet. In iz čigavih žuljev gre to, ali ne iz tvojih, uboga delavska para? Kaj pa imaš ti od vsega tega? Par let se pehaš in stradaš, seveda končno obnemoreš ter umrješ, tvoji otroci pa so prepuščeni največji bedi. Ali se ne zavedaš tega? Spreglej že vendar! Pokaži izkoriščevalcem, da hočeš živeti tudi ti in sicer človeško. Združi se v enotno bojno fronto, katero tvorijo delavske strokovne organizacije, ker le v njih boš našel odpor proti kapitalu. Torej na delo vsi: mizarji, tapetarji, gozdni in strojni delavci, vsi ki se pečate s predelovanjem lesa. V boj torej in ne jenjati preje, da prideš do svojih pravic in pokažeš kapitalistu, da je delo tudi zanj, ne samo za delavca.

Naročaito in širite list „DELAVEC“

Lesna stroka.

Akcija za »Delavski dom«. Načelstvo ljubljanske podružnice lesnih delavcev je razposlala svojim zaupnikom nabiralne pole za »Delavski dom«. Sodrug! Komur je kaj na bodočnosti delavskega položaja, ta bo rad pripomogel po svoji moči k temu, da dobi Ljubljana čim prej svoj »Delavski dom«, ki ga tako nujno potrebuje.

Veliki požar v Mariboru. Francov paromlin popolnoma zgorel. V nedeljo dne 26. februarja t. l. okoli 14. ure je izbruhnil sredi paromlina med drugim in tretjim nadstropjem požar. Paromlin je trinadstropna stavba in se nahaja nasproti tovarnim skladiščem mariborskega glavnega kolodvora v Melju. Kako je požar nastal še ni popolnoma uradno dognano. Domnevajo, da je ogenj podtaknila hudobna roka. Razni časopisi poročajo tudi zanimivost, da so v soboto delavci zahtevali od lastnika dr. Franza povišanje mezde, a jim je to zahtevo odklonil z besedami: »Raje vidim da stoji mlin prazen, kakor da povišam plače!« V ostalem poroču »Slovenski Narod« z dne 28. februarja pod »izvir.«, da je delavstvo stalo že delj časa s podjetnikom v napetem razmerju, omenja tudi da je delavstvo zahtevalo 40% povišek, podjetnik pa je baje privolil samo 20%. Ta in slična poročila hočejo sedaj izrabiti položaj meznega gibanja s požarom. Nekdo skuša zvaliti vso krivdo na delavstvo, ki se je slučajno nahajalo v meznem gibanju. Taka poročila so razburljiva za vse delavstvo ter ne upliva dobro, na že itak skrajno slabe razmere, v katerih delavstvo živi ter odklanja taka poročila, dokler se ne bo stvar uradno pojasnila. Osrednje društvo živilskih delavcev zavrača vsake take vesti, ki bi znale škodovati svojemu članstvu. Kdor bi hotel in skušal izrabljati mezdna gibanja v svrhe raznih nastalih slučajnih dogodkov ter natolcevali, da je krivo delavstvo, si bo zadal pečat surovosti in nerazumevanja delavskega eksistenčnega vprašanja. Uradno in popolnoma nepristransko naj se dožene krivdo ali krivca požara, ki bo itak svoje dejanje pred zakonom zagovarjal.

Lesno delavstvo v Dovjem in Mojstrani. Mnogo so se že trudili sodrugi govorniki iz Jesenic in iz Ljubljane, da bi dovškemu in mojstranskemu gozdnemu delavstvu vzbudili zavest, da je močna, enotna organizacija nad vse potrebna. Delavstvo te doline naj bi se združilo ter skupno nastopilo proti današnjim krvosesom. Toda tedaj, ko smo delavstvo vabili na sestanke, da se pogovorimo kaj naj se ukrene, kako naj se združimo, da se ne bo z nami postopalo kot s sužnji od strani pijavk, smo privabili mesto delavstva prazne stene. Vsak je bil mnenja, češ saj ni vse skupaj nič. Tudi smo že imeli vplačevalnico, h kateri je takoj pristopilo nekaj članov, ki so plačali dvakrat prispevke. Ko pa so uvideli, da jim še ni storila organizacija čudeža, so opsovali izvoljene zaupnike s sleparji in zahtevali prispevke nazaj. Niso pri tem prizadeti vsi, pač pa večina. Je nekaj oseb, ki imajo voljo za organizatorično delo, a si ne upajo, ker jim je neki gospod zagrozil, da bo vsak odpuščen iz službe, kdor bo delavstvo nagovaljal za organizacijo. Ta bojazen je v drugem pogledu sicer upravičena, ker je

vsakemu delavcu težko žrtvovati svoje delo vsled nezvesti svojih sodelavcev, ki bi mu ne stali v resnem momentu na strani. V poletju je šlo še nekaj naprej, ko pa je nastopila zima ter z njo vedno naraščajoča draginja, so se pokazale posledice delavske brezbrčnosti. Delo se je omejilo, delavstvo je bilo na zimo odpuščeno in ostalo je samo nekaj starejših. Kakor prej, delajo tudi ostali 9 ur dnevno. Na žagi pa, katera bi morala vposliti 24 delavcev na 3 šilte dnevno, se je pa delo s privolitvijo delavcev samih razdelilo na 14 oseb, ki delajo po 12 ur na dan, ne da bi imeli plačo nadur. Tu se je pokazala nezvest delavstva, ki so se prodali, ne vpoštevajoč svoje brezposelne sodruge, za zelo sramotno plačo kapitalistični družbi ter s tem zaslužili, da jih preziramo kot izdajice svojih sodrugov. Apeliramo na Vas, vzdramite se, popravimo to, kar smo zamudili s tem, da stopimo takoj enodušno v organizacijo lesnih delavcev, ki bo zastopala naše interese. To pa velja za vse lesne delavce, ne samo za one pri družbi »Sava« nego tudi pri vseh drugih podjetjih.

Gibanje delavstva tovarne Keršič d. d. v Šiški. Dne 28. februarja t. l. je stopilo delavstvo tovarne Keršič d. d., radi odpustitve dveh delavcev, ki sta zahtevala v imenu vseh zaposlenih, da se uvede 8-urnik, v stavko. Ravnateljstvo, katerega glavni nalog bi bil v prvi vrsti upoštevati državne zakone, je nato seveda v svoji lakomnosti popolnoma pozabilo in takoj po izbruhu stavke poklicalo na pomoč policijo. Da, kapitalisti so in ostanejo kapitalisti, njih žrelo je nenasitno. Na posredovanje Osrednjega društva lesnih delavcev in Inšpekcije dela je šlo delavstvo nazaj na delo. Takoj drugi dan za tem pa so se vršila tozadevna pogaianja, pri katerih se je dosegel precejšen uspeh, četudi je bila Zveza industrijev na vso moč proti vsakemu zvišanju mezd in trdila, da so plače že itak previsoke. Gospodje pri Zvezi se silno motijo, če mislijo, da bodo na račun lačnega delavstva rešili in dvignili industrijo. Delavstvo pa se opozarja, da se še trdneje združi v svoji organizaciji, ker izkoriščevalci bdiijo po noči in ponedelvi in čakajo ugodne prilike, kdaj potisnejo delavčovo glavo popolnoma k tlom. Čuvajte se!

Živilska stroka.

Mezdni boji. Zavedali smo se, da bo leto 1922. v meznem boju veliko hujše, kakor je bilo pretečeno leto. Opozarjali smo naše članstvo, da naj se pripravi na prihajajoče boje, da resno premišljuje o svojem življenjskem položaju ter da podpira potom zdrave strokovne politike solidarni nastop in z vso močjo zatira osebne boje, ki razdvajajo in škodujejo edinole skupnemu interesu članstva. V kratkih obrisih hočemo podati sliko meznih gibanj in uspehov, ki jih moramo zaznamovati kot delna zmaga, v času splošne gospodarsko - politične krize v naši državi. Govoriti hočemo za vsako stroko posebej, da s tem pokažemo članstvu, koliko in kako težko delo se je izvršilo.

Spediterska stroka v Mariboru. Pogajanja so se vršila dne 15. februarja t. l. Osrednje društvo je zastopal sodrug Meznarič, okrožno strokovno komisijo Maribor sodrug Čeh. Doseglo se je:

1. dosežanje ugodnosti ostanejo v veljavi;
2. delovodjem oziroma predelavcem se zviša mesečna plača od 2000 K na 2600 K;
3. voznikom se zviša plača od 430 K na 560 K tedensko;
4. delavcem se zviša plača od 390 K na 500 K tedensko;
5. vozniki, ki so na hrani pri podjetniku dobe mesečno 700 K;
6. plače se izplačujejo tedensko ob sobotah do pol 12;
7. pogodba velja od 13. februarja 1922.

Podružnica delavstva tovarne drož in vinskega cvetja v Račjem je imela za časa meznega gibanja hude boje. Pogajanja bi se imela vršiti 14. februarja t. l., kar pa je tovarnar preprečil s tem, da se je neposredno pred prihodom zastopnika vlade in zastopnikov Osrednjega društva sodr. Meznariča in sodr. Čeha, odpeljal s sankami proti Mariboru. Kljub vsemu odporu je pravica zmagala ter je delavstvo doseglo 20% poviška na dotedanje plače. Plače so bile: Kvalificirano delavstvo od 75 do 62 K, pomožno in nekvalificirano delavstvo od 50 na 58 K, ženske 50 do 48 K na dan. Poleg navedenih plač se všteje še pridobljenih 20% poviška. (Dalje prh.)

Osrednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani sklicuje za nedeljo, 19. marca t. l. ob 9. dopoldne v prostorih hotela »Tivoli« svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo kontrole. 5. Položaj delavca in organizacije. 6. Volitev odbora. 7. Raznoterosti. — V soboto 18. marca ob 5. popoldne se bo vršila v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje, predkonferenca, katere se morajo udeležiti vsi delegati občnega zbora. — Odbor.

Usnjarska stroka.

Shod usnjarjev. V nedeljo, dne 5. marca ob 9. uri dopoldne se vrši v veliki dvorani »Mestnega doma« mesečni shod usnjarjev. Dnevni red je zelo važen. Dolžnost članov je, da se shoda polnoštevilno udeleže.

Občni zbor podružnice usnjarjev Ljutomer, kateri se je vršil dne 19. svečana 1922, nam je prinesel novo moč in okrepo. Sodrug Belič Franc je istega otvoril ter poročal o celokupnem delovanju in napredku podružnice v pretečenem letu, posebno pa je naglašal in spodbujal sodruge še k trdnejši slogi v strokovni organizaciji. Tudi sodrugi iz Ormoža so bili navzoči, in vsi skupaj so si zaobljubili, strokovni organizaciji zvesti ostati, tako, da bode podružnica Ljutomer vzgled drugim organizacijam. V novi odbor so izvoljeni: predsednik: Premužič Štefan, podpredsednik: Belič Franc, tajnik: Šavrlac Štefan, namestnik: Zorec Matija, blagajnik: Tevland Ivan, namestnik: Kirbiš Matija, odborniki: Sovec Ivan, Hajdinjak Andrej. V nadzorstvo: Haden Alojz in Vohl Franc.

Obvestilo.

V podružnici kemičnih (papirniških) delavcev Medvođe-Goričane, je izstopil iz naše strokovne stanovske organizacije sodrug, sedaj gospod Kopač Franc in sicer vsled užaljenja, ker ni bil ponovno izvoljen v podružnični odbor. Čeravno se je v pričetku naše podružnice oz. organizacije pridružil, da bo preje organizacije konec, kakor na njegovega prepričanja. Zatorej svetujemo g. Kopaču, da take člane kot je on, ki radi nosijo čast

in imen odbornika, ozir. starešinstva, naj pristopi k eni žolli pa magari J. S. Z. Pri tej zvezi mu ne bo potreba delati, ne na seje kakor tudi na shode hoditi. Pri enih teh organizacij, ki ne zastopajo razrednega boja je čisto gotovo, da se bo izpolnil g. Kopaču izrek, da bode preje vzel vrag tisto organizacijo, kakor pa njega samega v katero namerava on pristopiti. — To želimo priznanje in zahvalo g. Kopaču. — Papirniški delavci.

Občni zbori.

Medvode-Goričane. Občni zbor podružnice kem. del. Medvode-Goričane se je vršil dne 5. februarja t. l. s dnevnim redom: 1. poročilo, a) predsedstva, b) zapisnikarja, c) blagajnika, d) nadzorstva. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznoterosti. Po poročilu funkcionarjev je poročal tajnik Osr. dr. kem. del. iz Ljubljane o strokovni situaciji industrijskega delavstva v kemični industriji, ter o enotni strokovni organizaciji našega delavstva in je vspodbujal na delo za enotno, brez ozira na versko, politično in narodno prepričanje, kajti pri življenju in delu smo si vsi enaki. Nato se je izvolil novi odbor in sicer: Cvajner Janko, predsednik, Tekavec Ivan, namestnik, Mravljec Janko, tajnik, Bečan Ivan, namestnik, Babnik Andrej, blagajnik, Bogotaj Jože, namestnik, Rožnik Franc, Kocjančič Franc, Tehovnik Avgust, kontrola, Zaupniki v Goričanah Guzelj Jože, Zajc Leopold, Narobe Franc. Zaupniki v Medvodah Tomšič Ivan ml., Bečan Ivan, Cvajner Jerica. Ker je bil dnevni red občnega zbora izčrpan je preds. sodr. Cvajner zaključil občni zbor. Na delo za enotno organizacijo in na solidarnost papirniškega delavstva!

Iz strokovne komisije.

STROKOVNA KOMISIJA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI
sklicuje

STROKOVNI KONGRES
dne 25. in 26. marca 1922

ki se bo vršil v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa.
2. Verifikacija mandatov.
3. Tajniško in blagajniško poročilo.
4. Poročilo kontrole.
5. Ekonomski položaj delavstva in naša industrija.
6. Tarfna politika.
7. Organizacija in zedinjenje strok. organizacij v Jugoslaviji.
8. Prispevki Strokovni komisiji in organizacijam.
9. Poslovnik Strokovne komisije in stavkovni pravilnik.
10. Socialna zakonodaja.
11. Delavski dom.
12. Volitev Strokovne komisije.
13. Raznoterosti.

Vsa osrednja društva imenujejo na vsakih 200 članov po enega delegata. Predloge stavijo osrednja društva, ki jih morajo do 1. marca t. l. sporočiti Strokovni komisiji.

Ljubljana, 25. januarja 1922.

Strokovna komisija za Slovenijo
v Ljubljani.

Mezdna gibanja.

Mezdna gibanja so se dosedaj izvršila in sicer: pri tvrdki »Vulkan« tovarna gumijevih izdelkov v Kranju, pod zastopstvom in vodstvom pokrajinske uprave

oz. oddelka za socialno politiko dr. Anton Mrak, in pod zastopstvom Osr. dr. kem. del. sledeči dogovor: 1. Podjetje bo povišalo tekoni meseca januarja delavcem za poprečno 25%, pri tem povišku je že všteti onih 10 do 15%, ki je podjetje tekom 14 dni povišalo. Povišek se bo določil po zaslišanju in sporazumu delavskih zaupnikov. 2. Zaupnike podjetje priznava. 3. Vse dosedanje ugodnosti glede bolniške blagajne ostanejo v veljavi. — To povišanje se je izvedlo na voljo in solidarnost delavstva, nikakor pa po prosti volji podjetja, kakor si to delavstvo predstavlja. Toliko delavstvu pri tvrdki »Vulkan« na znanje in prihodnjič kaj več.

Pri podjetju kolinske tovarne kavnih primesi v Ljubljani se je sklenil dne 24. januarja sledeči dogovor: 1. Za profesionaliste po zmožnosti in pridnosti, se zviša plača od 64 K — 90 K in dnevni nabavni draginski prispevek 10 K. 2. Za mizarje 78 K s prispevkom 10 K, skupno 88 K; za mlinarje 75 K s prispevkom 10 K, skupno 85 K; za pražilce 65 K s prispevkom 10 K, skupno 75 K; drugi delavci po njih zmožnosti in vrste dela se zviša od 54 K na 62 K in draginski prispevek 10 K, skupno 72 K; za delavke po zmožnosti in pridnosti ter vrsti dela dobijo s prispevkom od 32—47 K. Akordne dosedanje cene se določijo s poviškom približno od 15 do 18%. 3. Delavstvu se izplača na leto dva praznika in sicer: delavski praznik 1. maj in državni praznik 1. december. 4. Organizacijo in zaupnike se priznava. 5. V slučaju da nastanejo za podjetje boljše razmere se bodo mezde zopet povišale.

Pri podjetju kemične tovarne Moste pri Ljubljani se je dne 16. februarja t. l. dosegel glede povišanja plač pod vodstvom Osr. dr. kem. del. sodr. Rejca in zaupnikov med podjetjem sledeči dogovor: 1. a) Vsem v spomenici navedenim nastavljenecem se zvišajo sedanje mesečne plače za 30%. b) Vsemu v tovarni zaposlenemu delavstvu se povišajo temeljne mezde za 25%. 2. Družinska podpora za otroke oženjenih delavcev se s 1. februarjem zviša od 50 na 100 K mesečno. 3. Glede oddaje premoga ostane v veljavi dosednji dogovor in sicer: dobijo oženjeni nastavljenec in delavci mesečno 200 kg, ne oziraje se na letne čase, ne oženjeni delavci 150 kg samo za zimski čas. Premog se računa po tovarniški ceni. 4. Kurjači pri generatorjih se uvrstijo v isto kategorijo kot kurjači pri parnih kotlih, pomagaci pri generatorjih pa v kategorijo priučenih delavcev. 5. Ugodnosti glede mleka ostanejo v veljavi kot dosedaj. 6. Dogovor za nastavljenec oz. mojstre stopi v veljavo s 1. februarjem t. l. 7. Dogovor z delavstvom z dne 10. februarja t. l.

Pri tvrdki Swaty, v tvornici brusilnih in specialnih kamenov v Mariboru se je izvedlo mezdno gibanje z uspehom do 35% povišanjem temeljne plače, zaposlenemu delavstvu.

Pri tvrdki Zagorka d. d. v porcelan tovarni v Libojah, se je sklenil dne 23. februarja t. l. pod vodstvom nadkomisarja oddelka za socialno politiko dr. Anton Mrak in Osr. dr. kem. del. z zaupniki in med podjetjem sledeči dogovor in sicer: 1. Mezde se povišajo za najmanj 10%. 2. Ravnateljstvo bo razen tega nekaterim posebno slabo plačanim delavcem mezde primerno povišalo in sicer prvimi kvalificiranim delavcem in profe-

sionistom za 15%, ter vrhutega izednačilo mezde sledečih delavk z mezdami ostalih delavk tako da dobe: a) Jakopič Marija, ki ima prosto hrano od 4.50 K na 5 K, b) Kresnik Hedviga od 3 K na 6 K, c) Zalokar Marija od 4.50 K na 6 K, d) Hren Marija od 5 K na 6 K, e) Ribič Amalija od 5 K na 6 K. 3. Pogodba velja od 28. februarja 1922.

V mezdnem stanju se nahaja delavstvo: pri podjetju papirnice v Radečah v kemični tovarni Šoštanj, šemočni tovarni Pertinač Štore, v tvornici za duših Ruše, v papirnici Medvode-Goričane in v cementni tovarni Mojstrana pri Dovjem. Nakar se apelira na delavstvo izven teh podjetij, da ne išče dela v tem času pri vseh teh omenjenih tovarnah, ki se delavstvo bori v sedanjem času za ekstenzno življenje. R. V.

Razno.

Brezposelnost v Trstu. V Trstu je nad 20.000 delavcev brez dela in kruha, med njimi je 200 kovinarjev, 1200 zidarjev, 8000 mornarjev in cele vrste različnih drugih kategorij delavstva.

Ambulatorij bolniške blagajne. Od 1. marca 1922 dalje ordinira v ambulatoriju Okrajne bolniške blagajne ljubljanske, Gradišče št. 2, vsak dan (izvzemši nedelje in praznike) od pol 13. do pol 14. ure specialist dr. Tone Jamar, za tuberkulozo.

Zahvale.

Zahvala. Podpisani se najsrčneje zahvaljujem za vsoto 301 K, ki so mi jo darovali ob času moje bolezni, in sicer sodrugi Kamnoseške družbe v Celju 212 K in Podružnica stavbinskih delavcev 89 K — skupaj 301 K. — Nabral je sodrug Čuden Ferd. — Oštir Julij.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera priporočanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„**ELSA**“ **LILIJNO MLEČNO MILO** najbolje blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„**ELSA**“ **OBRAZNA POMADA** odstrani vsako nečistočo kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„**ELSA**“ **TANČUHINA POMADA ZA RAST LAS** krepki kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfiniji Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 30 K; najfiniji Hega zobni prašek v patent škatuljah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v škatuljah 7 K; v vrečkah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Schampooon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najfiniji parfüm po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatrg št. 252 Hrvaško.